

Maite Ezkurdia Don
Amasa-Villabona, Gipuzkoa
(1931) Maite Ezkurdia

Aurkibidea

Biografia

Maite
Ezkurdia

Kale Nagusian jaioa. Hiru senidetan zaharrena. Ama Villabonakoa zuen, eta aita Ataunen jaioa. Iturgina zen aita, linterneroa; gerra hasi zenean, borrokara joan zen, eta gero lau urte egin zituen kartzelan. Villabonako moja ikastetxean ibili zen Maite, 14 urtera arte; gero, kontabilitatea ere ikasi zuen mojekin.

Zintak

VIL-023

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2015-04-28
- **Iraupena:** 58 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Oruesagasti, Ainitze

Pasarteak

1. Villabonako mojen ikastetxea

- **Erref:** VIL-023/003
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:05:17. **Bukatu:** 00:06:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:

Villabonako mojen ikastetxean egin zituen ikasketak umetan hasi eta 14 urtera arte. Handik atera eta eskola partikularretan ibili zen. Gero, mojetara itzuli zen kontabilitatea eta takigrafia ikastera. Mojen ikastetxea non zegoen aipatzen du. Bere amak ere ikastetxe horretan ikasi zuen.

2. Uniformea

- **Erref:** VIL-023/004
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:06:59. **Bukatu:** 00:08:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Gerra ostean, uniforme ibiltzen hasi ziren mojen eskolan. Laboreak zituzten egunetan, aurreko mantal beltza janzten zuten. Igandetan, goma plizatu beltza jantzita joaten ziren mezatarara eta bezperetara.

3. Liburu bakarra

- **Erref:** VIL-023/005
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:08:05. **Bukatu:** 00:08:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikasgaiak eta ikasmateriala

Laburpena:

<p>Villabonako mojen ikastetxean zer ikasten zuten. Liburu bakarra erabiltzen zuten ikasgai guztietarako, "el libro gordo" esaten zioten.</p>

Transkripzioa

- Ta monjetan zuk zer ikasi zenun edo? Gogoratzen zera?
- Kultura general. Porke ordun zeon... ez zeon orain bezelaxe un libro para cada... liburu bat gauza batetako, nola esaten genun guk ordun... "el libro gordo". Danetatik etortzen zan han, gramatika, geometria, geografia de todo de dena, fisica y quimica, historia de españa, konpleto! Konpleto, konpleto iten gendun! Bai, danak. Orduan ez zeon hainbeste liburu orain

bezela. Bueno orain ez dakit nola dian. Orain paperan dana, los informatikos eta hoik ez due itten ezer.

4. Zigorra: eskailerak garbitzea

- **Erref:** VIL-023/006
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:08:57. **Bukatu:** 00:10:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorak

Laburpena:

Villabonako mojen ikastetxeko kontuak. Mojei buruz hitz egiten du. Ikasle garaiko oroitzapen onak ditu. Igandetan, herriko plazan musika egoten zen, eta debekatuta zuten hara joatea. Beti norbait egoten zen zaintzen. Zigorra: eskailerak garbitzea. Lan gogorra zen: eskailerei alanbrea pasa, argizaria eman, zepiloa pasatu...

5. Mojen debekuak

- **Erref:** VIL-023/011
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:13:20. **Bukatu:** 00:14:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:

Igandetan, herriko plazan musika egoten zen, baina mojek ez zien uzten hara joaten. Bekatua zen. Igandero, bezpeteratara eta mojekin paseora joaten ziren. Ez zien uzten galtzetinak jantzen; galtzerdiak izan behar zuten.

6. Komunioa

- **Erref:** VIL-023/012
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:14:06. **Bukatu:** 00:15:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Sakramentuak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:

1939an egin zuen komunioa. Gerra denbora zen. Maiteren aita kartzelan zegoen. Diru eskasia zegoen. Koloretako arroparekin egin zuen komunioa. Baziren soineko zuriarekin egiten zutenak. Ume garaiko oroitzapen onak ditu.

7. Bonbardaketa Donostian pasatu

- **Erref:** VIL-023/015

- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:17:55. **Bukatu:** 00:19:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

Bost urte zituen gerra hasi zenean. Donostian pasatu zituzten hilabete batzuk, utzitako etxe batean. Bonbardaketa zenean, gordelekura korrika joaten zirela gogoratzen du. Gordelekua: beheko okindegiko sotoa.

8. Aita gerran

- **Erref:** VIL-023/016
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:19:25. **Bukatu:** 00:20:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Maiteren aita gerrara joan zen. 28 urte inguru zituen aitak soldadu joan zenean.

9. Aita preso

- **Erref:** VIL-023/017
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:20:42. **Bukatu:** 00:22:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Maiteren aita gerrara joan zen. Harrapatu egin zuten, eta kartzelan egon zen hainbat urtez. Bilbon (bi tokitan), Burgosen eta Astorgan egon zen preso. Bilbon preso egon zen denboran, ama bisitan joaten zitzaion. Aita aske gelditu eta estazioan ikusi zueneko oroitzapena.

10. Gosetea

- **Erref:** VIL-023/019
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:23:34. **Bukatu:** 00:25:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gerra ondorenean, izugarritzko gosea pasatu zuten. Dirua izanagatik, elikagaien gabezia. Errazionamendua. "Ogia, oso txarra". Alkate batek bi edo hiru kamioikada patata ekarri zituen herrirako. Estraperloa.

11. Aita, ama, aitona eta izeba kartzelan

- **Erref:** VIL-023/020
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:25:10. **Bukatu:** 00:27:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Gerra denboran, Maite eta anaia amonarekin bakarrik gelditu ziren etxeanaldi batez. Aita, ama, aitona eta izeba atxilotuta egon ziren. Aitona Zarauzko komandantziara eraman zuten, eta egun batzuen buruan bueltatu zen etxera. Izbek zortzi egun egin zituen atxilotuta. Ama, berriz, Donostiako Prim kaleko San Jose babesetxean egon zen zortzi hilabetez. Inbidiak eta salaketak.

12. Villabonatik Donostiara joan

- **Erref:** VIL-023/025
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:29:25. **Bukatu:** 00:30:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Gerra hasi zenean, Villabonatik Donostiara joan zen Maiteren familia. Aitonak Donostian egiten zuen lan, eta hari utzitako etxe batean egon ziren. Amonak Subijanako ehun-lantegian egiten zuen lana Villabonan. Donostiatik bueltatu zenean, ordea, ez zuten lantegian hartu.

13. Amona, ehun-lantegian

- **Erref:** VIL-023/026
- **Iraupena:** 0:00:51. **Hasi:** 00:30:43. **Bukatu:** 00:31:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Ehungintza, oihalgintza
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Maiteren amonak Subijanako ehun-lantegian egiten zuen lan. Gaztetan hasi eta gerra iritsi zen arte egin zuen lana ehun-lantegian. Gerra hasi eta Donostiara joan zen familia. Amona Donostiatik bueltatu zenean, ez zuten lantegian hartu.

14. Aitona, argazkilaria

- **Erref:** VIL-023/027
- **Iraupena:** 0:02:47. **Hasi:** 00:31:34. **Bukatu:** 00:34:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Beste adierazbide batzuk

Laburpena:

Maiteren aitona argazkilaria zen. Donostiako argazkilaritza etxe batean egiten zuen lan. Etxea non zegoen azaltzen du. Lehenago, ordea, paper-lantegian aritu omen zen.

15. Kale Nagusiko umeak

- **Erref:** VIL-023/031
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 00:38:43. **Bukatu:** 00:41:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Umetako jolasak: sokasaltoan, txorro-morroka, buleka, bote-boteka, "a hirus"... Mutilekin jolasean ibiltzen zirelako marimutilak zirela esaten zien.

16. Garai bateko Villabona

- **Erref:** VIL-023/032
- **Iraupena:** 0:03:23. **Hasi:** 00:41:43. **Bukatu:** 00:45:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura

Laburpena:

Bere ume denboran Villabona nolakoa zen azaltzen du. Dena baratzeak ziren.

17. Etxea, denda eta kapera

- **Erref:** VIL-023/034
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:46:02. **Bukatu:** 00:47:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Maiteren familia bizi zen etxeari buruzko azalpenak. Etxearen beheko partean, denda txiki bat zegoen. Lehenago, ordea, kapera txiki bat eta Santio bideko ostatu bat omen zeuden.

18. Udaletxea, alondegia eta abere-hiltegia

- **Erref:** VIL-023/037
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:49:31. **Bukatu:** 00:51:09

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Baserría » Baserríko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

Gaur egun liburutegia dagoen tokian zegoen abere-hiltegia. Astelehenetan hiltzen zituzten abereak. Udaletxea nola antolatuta zegoen aipatzen du: udala, aguazila eta eskolak (umeak, neskak eta mutilak).

19. Autoak eta tranbia

- **Erref:** VIL-023/040
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:53:27. **Bukatu:** 00:54:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak

Laburpena:

<p>Maite umea zela automobil gutxi ibiltzen zen. Villabonan bi edo hiru automobil zeuden. Tranbian ibiltzen ziren batera eta bestera.</p>

Transkripzioa

- Zu umia ziñala esan dezu lehengo jolasak eta, hemen kalia trafikorik eta ez zen izango? Kotxeak gutxi... izango zen.

- Nada. Gutxi, hombre, gero bai. Por ejemplo ayuntamientua pasatzeko edo dendetan uzteko kamioiak eta, pero ya ya giñen hamalau urtekin edo hola, porque antes... oso gutxi. Hombre, bazegon, kotxiak orduan'e bazian hemen baiño bi edo hiru Villabonan bertan. No, hori ez zeon ezer.

- Eta tranbia?

- Tranbia.

- Ibiltzen ziñeten tranbian?

- Hombre, playara juteko ta Tolosara juteko ta beti, beti-beti! Hemen zeon kruzeta bat, etortzen bazan Donostilua lehenago Tolosakua baiño, itxoin in behar bat, kruzia itteko ta, bestela zan Tolosaraiño bat, direkto. Oseake...

- Direkto baiñan?

- Direkto ez, paradas, baiño...

- Baiña bai.

- Baiño ez zan kruzatzen, eta gero Tolosan itten zan al final de San Francisco.

20. Mutilekin dantzán egitea

- **Erref:** VIL-023/042
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:55:17. **Bukatu:** 00:57:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlíjioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Igandetan, Villabonako plazan musika egoten zen, baina mojek ez zien uzten hara joaten. Gaizki ikusia zegoen mutilekin dantza egitea. Maitek Villabonatik kanpora egiten zuen dantza mutilekin: Lazkaoko, Hernaniko edota Andoaingo jaietan.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-02

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com